

- פרק ראשון : ילדים בסיכון ומצבי עקה. מאפיינים ודרכי טיפול.....3
- פרק שני : חינוך בפנימיות נוער יתרונות וחסרונות.....8
- פרק שלישי : יתרונות וחסרונות פנימיית נוער עבור ילדים בסיכון לעומת בתי ספר רגילים.....14
- סיכום.....17
- ביבליוגרפיה.....20

מבוא

נוער בסיכון מוגדר במחקר בתור נוער אשר נמצא במצבים אשר מסכנים את תהליך ההתפתחות שלהם ואת הצמיחה שלהם בגיל ההתבגרות. אחת הבעיות החמורות אשר נובעות מן המצב שבו ילדים ובני נוער בסיכון היא חוסר היכולת של אותם נערים להיות חלק בלתי נפרד מן החברה כאשר מתבגרים. ספרות המחקר ומדינות העולם השונות מבקשות למצוא פתרונות שונים אשר נועדו למגר את התופעה של בני נוער בסיכון.

דרך התמודדות אחת היא על ידי יצירה של פנימיות נוער אשר נועדו להתמודד עם אוכלוסייה של בני נוער בסיכון. המטרה של הפנימיות הללו היא ליצור מצב שבו יהיה ניתן לשפר את מצבי הסיכון של הנערים ולהכין אותם בצורה טובה יותר לחיים הבוגרים שלהם. עבודה זו תבקש לבחון אם השאלה האם אכן כדאי להשקיע בפנימיות נוער בתור פתרון אפשרי לבעיית הנוער בסיכון אשר מתקיימת בקרב ילדים ובני נוער בסיכון. שאלת המחקר של העבודה תהיה, אם כן :

האם וכיצד תורם חינוך בפנימיית נוער לילדים ובני נוער בסיכון?

שאלות המשנה של העבודה, אליהן אתן תשובה אפשרית במהלך גוף העבודה יהיו :

- מה הם המאפיינים העיקריים בפנימייה ?
- מה היתרונות של פנימייה על פני בית ספר רגיל ?
- מה החסרונות בפנימייה ?
- האם חינוך פנימייתי מתאים לכל הילדים ?

על מנת שאוכל לענות על שאלת המחקר אערוך את המבנה הבא. הפרק הראשון של העבודה יתאר את הנושא של ילדים בסיכון, מאפיינים של הסיכון ודרכי טיפול אפשריות בבעיה. הפרק השני של העבודה יתאר את הפעילות של פנימיות נוער ויבקש לראות מהן היתרונות הבולטים של פנימיות אלו. הפרק השלישי של העבודה יעסוק בנושא של יתרונות וחסרונות של פנימיות נוער עבור בני נוער המוגדרים בסיכון. לבסוף אסכם את העבודה ואענה על שאלת המחקר המרכזית.

פרק ראשון: ילדים בסיכון ומצבי עקה. מאפיינים ודרכי טיפול

ילדים ובני נוער במצבי סיכון הם ילדים ובני נוער אשר נמצאים במצבים אשר מסכנים אותם בקרבם משפחתם או בקרב הסביבה הקרובה שלהם. מצבים אלו מביאים לכך שהסביבה הקרובה או המשפחה הקרובה אינה מספקת עבור הילדים תנאי בטחון שיכולים להבטיח את ההתפתחות התקינה של הילדים (חן, 2018). בשנת 1989 פורסמה האמנה הבינלאומית השואפת לקבוע את הזכויות הפוליטיות, האזרחיות, התרבותיות והכלכליות של בני הנוער. ההגנה קובעת כי כל ילד יהיה זכאי לחינוך וטיפול רפואי, הגנה מפני פעולות מזיקות, הגנה על ילדים חסרי משפחה וכל זאת ללא השיקולים של הבדלי דת, גזע ומין.

ישראל אישרה את אמנת זכויות הילד בשנת 1991. בשנת 2000 נחקק חוק זכויות התלמיד והוקמה ועדה מיוחדת לקידום מעמדו של הילד במדינת ישראל. המדינה גם דאגה לפרסם דין וחשבון עבור האומות המאוחדות, כדי להיות חלק מסטנדרט מסוים שקשור למצב הילדים הרצוי בעולם (שוז, תשס"ט). האמנה קבעה ולמעשה מחייבת את ישראל להבטיח כי הילדים במדינה יהיו מוגנים מבחינת הבריאות שלהם, ההתפתחות, השתייכות למשפחה, למידה וחינוך והיבטים אחרים החשובים להתפתחות התקינה של הילד. מצבים אשר יכולים להביא ילדים בסיכון יכולים להיות קשורים בקשיים שונים אותם אפרט להלן:

ספרות המחקר (de Vries et al, 2015) אשר תיארה את המצבים אשר יכולים להביא לילדים להיות בסיכון יכולים להיות קשורים למצב הלימודי של התלמיד. כאשר נער נמצא במסגרת לימודית שהוא לא יכול להשתלב בה בצורה תקינה, הוא אחווה תחושת תסכול וכשלון אשר מלווה אותו בגיל ההתבגרות ועד אשר הוא מגיע לגיל הבגרות שלו. הצטברות רגשות שליליים אלו יכולים להביא אותו לבעיות משמעות או לרמה לימודית פשוטה ולא מתאימה לרמה של שאר הילדים. בעיות אלו יכולות להביא למצבי דחק נפשיים כמו חוסר בטחון עצמי, חוסר מסוגלות עצמית או תחושה של מסוגלות עצמית והרגשה כללית גרועה. ההורים מצידם יכולים להגיב בצורה לא מכילה ולא להבין את המצב הקשה של הילדים שסובלים מקשיים בלימודים. טיפול לא נכון יכול להביא לכך שהילד ינשור, אם בצורה גלויה ואם בצורה סמויה, ממערכת החינוך ולא להשלים את חוק לימודיו בצורה מתאימה אשר תוכל לסייע לו בחיים הבוגרים שלהם.

גורם נוסף אשר יכול לשים את הנער בסיכון הוא נושא המשפחה. התא המשפחתי הוא הבסיס היסודי אשר נותן לילדים את תחושת הבטחון העצמי, את פיתוח הכישורים החברתיים ונושאים נוספים אשר עוזרים להתפתחות של הילד. כאשר הילד גדל בסביבה משפחתית לא תקינה אשר